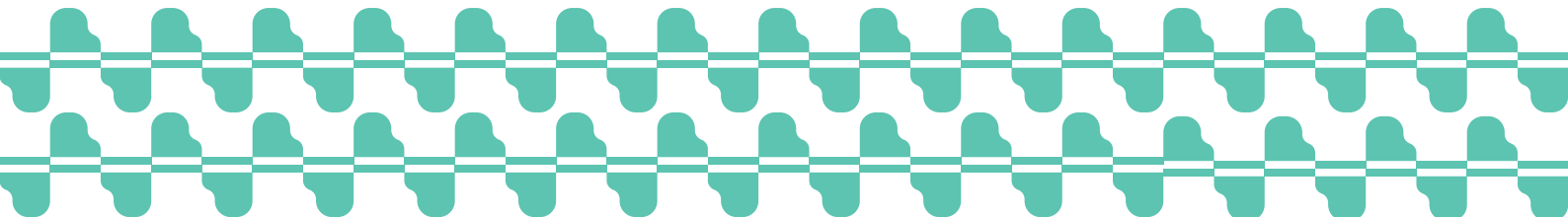

TALOUSARVIO 2023

Opetus- ja kasvatuslautakunta 11.10.2022

Opetuksen ja kasvatuksen palvelualue

Keskeiset palvelut

Opetuksen ja kasvatuksen yhteiset toiminnot koostuvat palvelualuejohdon lisäksi oppimisen ja kasvun tuesta, oppimisympäristöjen pedagogisesta kehittämisestä sekä opetuksen ja kasvatuksen tietohallinnosta ja tiedolla johtamisesta. Nämä palvelut vastaavat koko palvelualueen tarpeisiin. Muut palvelualueen talous- ja hallintopalvelut on keskitetty konsernipalveluihin.

Varhaiskasvatuspalvelut koostuvat kaupungin järjestämästä varhaiskasvatuksesta ja esiopetuksesta sekä yksityisistä varhaiskasvatuspalveluista. Yksityiset varhaiskasvatuspalvelut järjestetään palvelusetelillä, lukuun ottamatta ostopalveluna järjestettävää ruotsinkielistä varhaiskasvatusta.

Opetuspalvelut koostuvat perusopetuksesta, lukiokoulutuksesta, koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnasta sekä monialaisesta opiskeluhuollosta. Opiskeluhuollon koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut sekä psykologi- ja kuraattoripalvelut tuotetaan Keski-Uudenmaan sosiaali- ja terveystalouden hyvinvointialueella.

Muutokset toimintaympäristössä ja toiminnassa 2023–26

Marinin hallitusohjelman osakokonaisuus Osaamisen, sivistyksen ja innovaatioiden Suomi korostaa kasvatuksen ja koulutuksen kaikkien asteiden roolia yhteiskunnallisen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden lisäämisessä. Tavoitteena on vahvistaa myös johtamisjärjestelmiä, henkilöstön osaamista ja toiminnan kehittämistä. Opetuksen ja kasvatuksen palvelualueen ja toiminnan merkitys kasvaa kunnissa hyvinvointialueiden aloittaessa toiminnan vuoden 2023 alusta. Järvenpäässä opetuksen ja kasvatuksen palvelualueen toimintakate on 84% kaupungin toimintakatteesta ja henkilöstö 66% kaupungin henkilöstöstä.

Palvelualueella tullaan tulevana vuosina keskittymään Järvenpään uuden strategian toimeenpanemiseen, hyvinvointivajeen paikkaamiseen ja opetuksen ja kasvatuksen laadun ylläpitämiseen ja parantamiseen kiristyvässä taloustilanteessa.

Esikunta

Opetuksen ja kasvatuksen palvelualueen yhteiset toiminnot on järjestelty uudelleen siten, että esikunta tuottaa kasvun ja oppimisen tuen, oppimisympäristöjen kehittämisen, tiedolla johtamisen ja tietojärjestelmien käytön palveluita sekä varhaiskasvatukseen että opetukseen. Esikunnan aiemmin tuottamat yhteiset tukipalvelut ovat monilta osin siirtyneet konsernipalveluihin ml talous ja hallinto, jossa ne ovat edelleen palvelualueen käytössä. Lisäksi kaupungin tasolla edistetään Perhelä 2023 -projektia sekä erityisesti sen Hyvää hallintoa – parasta palvelua -osakokonaisuutta. Hallinnon tehtäviä pyritään automatisoimaan sekä järjestelemään uudelleen tarkoituksenmukaisiksi.

Esikunnan oppimisympäristöjen pedagogisen kehittämistoiminnon alaisuuteen ollaan perustamassa ns. Kalustetiimiä, jonka tarkoituksena on hoitaa pienet oppimisympäristöjen muutostyöt, teknisen työn laitteiden huollot, kalustekierrätyksen ja kunnostuksen sekä väistöjen organisoiminen. Toiminta aloitetaan määräaikaisena ja kustannukset katetaan säästyvistä kuluista talousarvion sisältä. Tämä tukee resurssiviisasta toimintaa ja lisää kustannussäästöjä.

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuspalveluiden piirissä olevien lasten määrä on ottanut yllättävän harppauksen ylöspäin syksyn 2021 jälkeen. Väestösuunnitteen perusteella vuosille 2022-2025 tehdyt ennusteet lapsimäärille on jo ylitetty, ja tällä hetkellä ei vielä ole varmasti tiedossa onko nousu hetkellinen vai pysyvä. Lapsimäärän

kasvua selittää hieman odotettua suurempi muuttajien määrä, mutta suurin vaikutus on osallistumisasteen nousemisella erityisesti alle 3-vuotiaiden osalta (kokonaisaste 81,3 → 82,3%, alle 3-vuotiaiden osuus 55,9 → 66,1%).

Yksityisen varhaiskasvatuksen osuus on vuoden 2023 hetkellisesti aiempaa pienempi Touhula Vihtakadun lopetettua kesällä 2022. Syksyllä 2023 odotetaan kuitenkin avattavaksi Laurilantielle uusi 7-ryhmäinen Pilke-päiväkoti, jolloin osuus hieman nousee aiemmasta. Vielä ei ole tiedossa, millä kapasiteetilla uusi yksikkö avataan, odotettavissa ei ole kaikkien seitsemän ryhmän avaamista kerralla.

Varhaiskasvatuksen palveluverkkosuunnitelman etenemistä joudutaan tämänhetkisten lapsimäärätietojen valossa sekä investointiohjelman karsimisesta johtuen muuttamaan syksyllä 2021 vahvistetusta. Oinaskadun uusi yksikkö, johon Lampaanpolskan ja Pesäpuun päiväkodit siirtyvät, avataan suunnitelman mukaan vuodenvaihteessa 2023. Muun toteutumisen osalta palveluverkkosuunnitelma täsmentyy syksyn 2022 aikana.

Vuoden 2023 merkittäviä muutostekijöitä ovat edelleen kasvun ja oppimisen lakimuutos, johon liittyen olemme uudelleenorganisoimassa toimintojamme. Epävarmuus lapsimäärien kehityksestä ja varhaiskasvatuspaikkojen riittävydestä haastaa toiminnan pitkäjänteistä suunnittelua ja lisää merkittävästi epävarmuutta talouden suunnittelulle. Lakisääteisten mitoitusten toteuttaminen vaatii aina rekrytointeja ja tilajärjestelyjä, mikäli lapsimäärän muutokset ovat yhtä merkittäviä kuin vuonna 2022. Lisähaasteen asialle tuo edelleen jatkuvat pätevän henkilöstön rekrytointihaasteet.

Vuoden 2023 aikana varhaiskasvatuksessa jatkuu edelleen useita merkittäviä opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamia hankkeita. Yhteisöohjautuvuushankkeen avulla pyritään kehittämään johtamisjärjestelmiä ja rakenteita ja vahvistamaan henkilöstön vaikuttamismahdollisuuksia, sitoutumista ja työn imua. Kasvun ja oppimisen tuen hanke vie osaamisen vahvistamisen lapsiryhmien arkeen, kun neljä kehittäjäopettajaa ja -lastenhoitajaa tekevät tuen muotoja näkyväksi jokaisen ryhmän arjessa. Lisäksi käynnissä on esi- ja alkuopetuksen yhteistyöhanke ja edelleen jatkuva korona-tuki.

Perusopetus

Oppilasmäärä on kasvanut tasaisesti ja kasvun odotetaan jatkuvan myös tulevina vuosina. Kuitenkin ukrainalaisten valmistavassa opetuksessa oleva suuri määrä ja mahdollisesti pysyvästi kaupunkiin asumaan jäävien määrä tulee vaikuttamaan ennakoimattoman suureen oppilasmäärän kasvuun. Kasvuun pyritään vastaamaan tehostamalla tila- ja opetusresssien käyttöä sekä tarvittaessa harkitusti opetusryhmiä lisäämällä. Pienten opetusryhmien kokoa kasvatetaan edelleen porrastetusti. Myös koulujen avustavan ja ohjaavan henkilöstön käyttöä priorisoidaan jatkossakin välttämättömään tukeen. Ryhmäkokojen kasvu ja oppilaiden yhä monimuotoisemmat kasvun ja oppimisen haasteet sekä tuntikehyksen tiukentuminen kuormittavat opettajien työtaakkaa entisestään. Myös oppilaan saama opetuksen määrä ja laatu voi kärsiä. Kuitenkin oppimisen haasteiden ennaltaehkäiseminen sekä oppimisen ja kasvun oikea-aikainen tukeminen lähikouluperiaatteen mukaisesti on resurssien niukentuessa perusopetuksen, oppimisen tuen ja opiskeluhuollon seuraavien vuosien yhteinen tavoite. Yhteisopettajuutta ja yhteisöohjautuvuutta vahvistamalla opetushenkilöstö ja rehtorit saavat tukea työnsä suorittamiseen. Palveluverkkoselvityksen 2021-2022 yhteydessä tuotettu tieto ja tarkentuvat suunnitteet sekä pian valmistuva Järvenpään varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen pedagoginen tilasuunnitelma ohjaavat kaikkia yksiköitä tehokkaaseen tilojen käyttöön.

Oppivelvollisuuden laajentumisen toisen kokonaisen lukuvuoden kustannuksia seurataan ja valtion odotetaan korvaavan kustannukset täysimääräisenä.

Opiskeluhuollon henkilöstö eli kuraattorit ja psykologit siirtyvät terveydenhoitajien kanssa samalle hyvinvointialueelle. Yhteisöllisen opiskeluhuollon johtaminen jää edelleen kuntiin ja oppilaitoksiin. Muutostilannetta seurataan ja yhteisen työn malleja kehitetään edelleen.

Lukiokoulutus

Lukion päivä- ja aikuislinjalla järjestetään opetusta ja toimintaa opetussuunnitelman ja uuden lukiolain mukaisesti. Oppivelvollisuuden laajentumisen ja jatko-opinto-ohjausvelvollisuuden lisääntymisen vuoksi lukioon lisättiin 2021 elokuusta alkaen yhden opinto-ohjaajan vakanssi. Edelleen jatketaan yhteistyötä toisen asteen oppilaitosten kanssa ja laajennetaan korkeakoulu yhteistyötä sekä vahvistetaan perusopetuksen nivelvaihetta. Koronatilanteen niin salliessa lukion kansainvälistä toimintaa lisätään Erasmus akkreditoinnin kautta saadulla rahoituksella. Lukion aloituspaikkoja on lisätty syksystä 2019 alkaen 10 opiskelijalla, mikä on lisännyt opiskelijoiden kokonaismäärää kolmen vuoden kuluessa noin 30 opiskelijalla. Kuitenkaan lukion opintokurssien määrät ja kustannukset eivät ole lisääntyneet merkittävästi.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet 2023-26

2023	Ketteriä palvelurakenteita ja prosesseja vahvistetaan oikea-aikaisen tuen mahdollistamiseksi	A3
	Varhaisen tuen osaamista ja ennaltaehkäiseviä palveluita vahvistetaan opetuksen ja kasvatuksen palveluissa. Tuen tarpeen alkuvaiheessa yleisellä tuella pystytään vastaamaan laajasti ja oikea-aikaisesti tuen tarpeisiin.	A3
	Lasten varhaista tukea edistetään kouluttamalla henkilöstöä ja rekrytoimalla kelpoisia työntekijöitä.	A3

Sitovat taloustavoitteet

Opetuksen ja kasvatuksen palvelualueen määräraha on jaettu kahdeksi erilliseksi sitovaksi määrärahaksi erottamalla kotikuntakorvaukset omaksi sitovuustasokseen.

Valtuustoon nähden sitova							
OPETUS JA KASVATUS 1000 € (ilman kotikuntakorvauksia)	TP2021	MTA 2022	TAe 2023	2024	2025	2026	Yht. 23-26
Toimintatuotot	5 354	5 221	4 581	3 315	3 315	3 315	14 526
Valmistus omaan käyttöön	89	101	101	101	101	101	404
Toimintakulut	-77 799	-75 956	-79 098	-78 427	-79 532	-81 126	-318 183
Toimintakate	-72 357	-70 634	-74 416	-75 011	-76 116	-77 710	-303 253
<i>muutos-%</i>		-2,4 %	5,4 %	0,8 %	1,5 %	2,1 %	

Opetuksen ja kasvatuksen palvelualueen talousarvioesityksen toimintakate on kaupunginhallituksen 29.8.2022 päättämän raamin mukainen.

Investoinnit

Irtaimistoinvestoinnit	TPE 22	INV 23	INV 24	INV 25	INV 26	Summa 23-26
Aineelliset	572	550	620	150	180	1 500
Aineettomat	120	140	160	70	50	420
Yhteensä	692	690	780	220	230	1 920

Keskeiset suoritteet ja tunnusluvut

	TP 2021	KS2022	TAe 2023
VARHAISKASVATUSPALVELUT			
kaikki lapset varhaiskasvatuksessa yht.	2 298		2 400
esiopetuksessa olevat	497	511	530
Päiväkodit, lapsia			
päiväkodit lapsia yhteensä	2 293	2 266	2 345
kunnalliset	1 720	1 742	1 896
joista 20h/wko	45	82	37
toimintakate euroa / lapsi	12 520		
yksityiset päiväkodit	573	524	449
joista 20 h/vkko	17		12
Perhepäivähoito, lapsia			
kunnalliset	48	56	55
ostopalvelu	33		44
	15		11
* Raportoidaan tilinpäätöksen yhteydessä.			

Perusopetus ja lukio	2023	2024	2025	2026
7-12 vuotiaat, ikäluokan koko	3 153	3 074	2 992	2 913
Ikäluokasta muissa kunnissa 5%	158	154	150	146
Ikäluokasta Järvenpäässä koulussa	2 995	2 920	2 842	2 767
13-15 vuotiaat, ikäluokan koko	1 677	1 639	1 605	1 572
Ikäluokasta muissa kunnissa 5%	84	82	80	79
Ikäluokasta Järvenpäässä koulussa	1 593	1 557	1 525	1 493
16-18 vuotiaat, ikäluokan koko	1 497	1 582	1 614	1 647

Kotikuntakorvaukset

Keskeiset palvelut

Kaupunki saa kotikuntakorvaustuloa kaikista muun paikkakuntalaisista oppilaista, jotka ovat kaupungin esi- tai perusopetuspalveluissa, ja maksaa vastaavasti kotikuntakorvausmenoja jokaisesta järvenpääläisestä, joka osallistuu esi- tai perusopetukseen muussa kuin kaupungin omassa yksikössä.

Kotikuntakorvaukset tilitetään kaupungille osana valtionosuuksia ja ne määräytyvät laskennallisten esi-, alakoulu- ja yläkouluopetuksen yksikkökustannusten ja talousarviovuotta 2 vuotta aiemman vuoden oppilastietojen mukaan. Vuoden 2023 kotikuntakorvaukset perustuvat siis vuoden 2021 lopun oppilastietoihin.

Kaupunki ei voi välittömästi vaikuttaa kuntalaistensa hakeutumiseen muiden kuntien tai muiden opetuksenjärjestäjien palveluihin, eikä siten myöskään kaupungille kotikuntakorvauksista aiheutuviin menoihin. Jotta oman toiminnan kustannukset olisivat selkeämmin seurattavissa, on kotikuntakorvaukset erotettu omaksi sitovuustasokseen opetuksen ja kasvatuksen palvelualueen muusta toiminnasta.

Sitovat taloustavoitteet

Valtuustoon nähden sitova							
KOTIKUNTAKORVAUKSET 1000€	TP2021	MTA 2022	TAe 2023	2024	2025	2026	Yht. 23-26
Toimintatuotot	684	710	796	796	796	796	3 186
Toimintakulut	-2 554	-3 145	-3 302	-3 302	-3 302	-3 302	-13 208
Toimintakate	-1 871	-2 435	-2 506	-2 506	-2 506	-2 506	-10 024
<i>muutos-%</i>		30,1 %	2,9 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	

Keskeiset suoritteet ja tunnusluvut

Suorite	TP 2021	TPE 2022	TA 2023
Ulkopaikkakuntalaiset oppilaat kaupungin kouluissa*	91	85	111
esiopetus	19	12	20
alakouluopetuksessa	42	48	57
yläkouluopetuksessa	30	25	34
Järvenpääläiset muualla koulussa*	324	368	458
esiopetus	19	20	42
alakouluopetus	213	221	288
yläkouluopetus	92	127	128
Kotikunnan perusosa (kustannus), €/oppilas**	7 112,84	7 452,22	

* Taulukossa on esitetty tiedot kunkin vuoden kotikuntakorvausten maksuperustevuoden mukaan. Ts. 2022 oppilasmäärä = oppilaat 31.12.2020.

** Kotikuntakorvauksen perusosaa vuodelle 2023 ei ole vielä vahvistettu.